

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 367

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

datum: 14 januari 2022

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Geactualiseerd Sigmaplan Zeeschelde - Aanleg ontpolderingsgebied - Zandwinningsput Melle

Deze vraag gaat over de inschakeling van de voormalige zandwinningsput in de Zeeschelde als slik- en schorgebied om nieuw estuarien natuurgebied te ontwikkelen.

In oktober 2013 startte de Vlaamse overheid met de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) voor de afbakening van een aantal landbouw- en natuurgebieden langs de Zeeschelde. Dat plan moet de realisatie van een aantal projecten van het Geactualiseerd Sigmaplan mogelijk maken. Het gaat om het project Zeeschelde Gentbrugge-Melle en Bastenakkers-Ham. De Vlaamse Regering stelde dit ruimtelijk uitvoeringsplan definitief vast op 26 februari 2021.

Het deelproject Zandwinningsput Melle paalt rechtstreeks aan de perceelsgrenzen van een residentiële wijk. De zandwinningsput is nu een permanent zoetwaterreservoir met oppervlakte van 12 hectare en inhoud van 3 à 4 miljoen liter, omzoomd door 6 hectare bomen, planten, rietkragen en bloemrijk grasland. Om het project te realiseren, wordt de Scheldedijk doorbroken en een nieuwe ringdijk aangelegd langs de perceelsgrenzen van de woonwijk. De vijver wordt deels gedempt met baggerslib. Bestaande natuur wordt grotendeels verwijderd voor aanleg van de ringdijk.

Het plan-MER (milieueffectrapport) dateert van 10 juni 2014; daarin wordt gesteld dat de voorkomende vegetaties rond de voormalige zandwinningsput zijn te beschouwen als biologisch zeer waardevol. De biologische waarderingskaart (BWK) waardeert het diepe water zelf als biologisch waardevol. Ook zegt het plan-MER: "De slikken en schorren langs de Zeeschelde tussen Gentbrugge en Melle werden opgenomen in de IHD-balans bij de opmaak van de instandhoudingsdoelstellingen (IHD) in het kader van het Natuurdecreet, de Vlaamse doorvertaling van Europese wetgeving. Het wegnemen van deze verboden te wijzigen vegetaties, door het uit het getij halen van een deel van de Schelde, vereist derhalve een compensatie op een andere locatie teneinde het behoud van de natuurbalans. Binnen het plan geldt verder geen natuurdoelstelling."

Echter, in 2018 werd er een akkoord onderhandeld om op het traject Gent-Heusden de getijdennatuur te behouden als een jaarrond gecontroleerd gereduceerd getij (GGG) met waterkeringsconstructie ter hoogte van de Heusdenbrug. Dat heeft als gevolg dat de slikken- en schorrennatuur op het traject Gent-Heusden niet zal verdwijnen. Hiervan wordt geen melding gemaakt in de toelichtingsnota van het GRUP van 5 mei 2020. Eveneens worden geen natuurdoelstellingen betreffende de aanleg van slikken en schorren vermeld en is er niet in compensatie voorzien voor de vernietiging van de biologisch waardevolle natuur op het gebied van de zandwinningsput. Bovendien werd in

een onderzoek van Mobiliteit en Openbare Werken (ref 21_053_1) becijferd dat er geen noemenswaardige verschillen zijn in maximum of dagelijks waterpeil van de Schelde tussen een 'nul-scenario' en andere inrichtingsmodellen. Het rapport bevestigt dat er geen veiligheids- of overstromingsrisico-argument is voor enige ingreep op de Zandwinningsput Melle.

Ook wordt de knijtenproblematiek in de toelichtingsnota van het GRUP slechts summier besproken. De inrichting van slikken en schorren zorgde de afgelopen jaren voor een zeer felle uitbreiding van de knijtenplagen (Gentbrugge, Sint-Amandsberg, Wichelen-Schellebelle - cf afkondiging rampenplan). De problematiek is bij de overheid goed bekend en er wordt wel naar remedies gezocht, toch bestaat er nog geen wetenschappelijk onderbouwde techniek om knijten in deze habitat te weren en/of plagen te bestrijden. De John Youngestraat en de Oefenpleinstraat palen rechtstreeks aan het projectgebied en inwoners hebben bij verschillende instanties hun vrees geuit voor blijvende, onomkeerbare overlast.

Inrichtingsplannen voor het gebied Zandwinningsput worden momenteel opgemaakt. De omgevingsvergunning zou worden aangevraagd in 2022, voor uitvoering van de werken vanaf najaar 2023.

1. Het akkoord van 2018 omtrent de jaar rond GGG ter hoogte van de Heusdenbrug heeft tot gevolg dat de estuariene natuur behouden blijft op het traject Gent-Heusden. De aantakking/verbinding lijkt nu nog louter een 'bijkomende estuariene natuur' tot doel te hebben, zo wordt het ook in het projectdossier omschreven. Echter, bijkomende estuariene natuur is geen vereiste of natuurdoelstelling van het Sigmaplan.

Wat is de motivatie voor bijkomende estuariene natuur aangezien de compensatie van de slikken en schorren op het traject Gent-Heusden niet langer nodig is en het geen vereiste van het Sigmaplan is?

2. In het onderzoek van Mobiliteit en Openbare Werken (ref 21_053_1) blijkt dat er geen veiligheids- of overstromingsrisico-argument is voor enige ingreep op de Zandwinningsput Melle.

Met deze conclusies van MOW in acht, wat is de motivering van de ingreep (aantakking) van de zandwinningsput aan de Schelde?

3. Wat is de reden dat er niet in compensatie of milderende maatregelen wordt voorzien voor de vernietiging van de biologisch waardevolle natuur op het gebied van de zandwinningsput? Op basis van welk onderzoek is deze beslissing gebaseerd en wat is de datum van dit (terrein)onderzoek? Bijkomend:

- a) In en rond de zandwinning heeft zich de voorbije decennia een diverse flora en fauna ontwikkeld, inclusief zeldzame planten en zoogdieren, waaronder de bever.

Hoe evalueert en waardeert men biodiversiteit binnen het uitgebreid plangebied en de wijde omgeving? Hoe kan men duurzamer omgaan met de bestaande natuurwaarde?

- b) Er dreigen duizenden volwassen bomen te worden gekapt.

Hoe kan men dat rijmen met de boom- en bosgerelateerde doelstellingen van de minister?

- c) Hoe schat men de impact in van verloren groen op de leefomgeving? Denk aan ecosysteemdiensten als koeling, luchtzuivering, droogte tegengaan, habitat, ..
 - d) Op welke manier is de biologisch waardevolle natuur van de zandwinningsput in kaart gebracht?
4. Er dreigt een groot zoetwaterreservoir te verdwijnen, na gedeeltelijke demping met potentieel vervuild baggerslib.
- Hoe rijmt de minister dat met de investeringen in Blue Deal, waar net gezocht wordt naar grote waterpartijen die inzetbaar zijn bij periodes van droogte?
5. Wat is de reden dat het alternatief voorstel voor de inrichting en beheer van het gebied Gentbrugse Meersen-Zandwinning Melle, opgesteld door het middenveld (Natuurpunt) en bewonersgroepen, niet werd aanvaard?
6. Gezien het ontbreken van een wetenschappelijke aanpak in preventie en remedie van knijtenplagen, overweegt de overheid om haar plannen bij te sturen? En indien de overheid toch haar plannen doorzet, welke remedie tegen knijtenplagen zal men dan toepassen? Welke compensatie zal er zijn voor de omwonenden die levenskwaliteit inboeten door blijvende overlast?
7. De uitvoering van het plan leidt tot grondverzet. Daarvoor zal er een technisch verslag en een bodembeheerrapport dienen te worden opgesteld. Uitvoeren van onderzoek naar uitgegraven grond zit niet vervat in het MER. Door de PFOS-vervuiling is de bezorgdheid over bodemvervuiling sterk gegroeid.
- Graag een overzicht van de hoeveelheid kubieke grond van het voorgenomen grondverzet en de gehanteerde normen en de herkomst van de gronden die zullen gebruikt worden om de put te dempen. Wanneer worden het technisch verslag en bodembeheerrapport afgewerkt? In kader van openbaarheid van bestuur had ik graag een kopie van het verslag en rapport ontvangen.
8. Kan de minister de economische afweging verduidelijken van een gedeeltelijke demping van de zandwinningsput met (potentieel) vervuild baggerslib? Wat is het verschil in kostprijs ten opzichte van slibverwerking in andere locaties en met andere methodes? Graag een overzicht.
9. Er wordt gewerkt aan een inrichtingsplan.
- Wanneer is dit plan afgewerkt? Is het plan beschikbaar? In kader van openbaarheid van bestuur had ik graag een kopie van het inrichtingsplan en voorstel van begroting ontvangen.

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Zuhail Demir (367), Lydia Peeters (608).

ZUHAL DEMIR

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

ANTWOORD

op vraag nr. 367 van 14 januari 2022

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

Een gecoördineerd antwoord zal worden verstrekt door Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken.